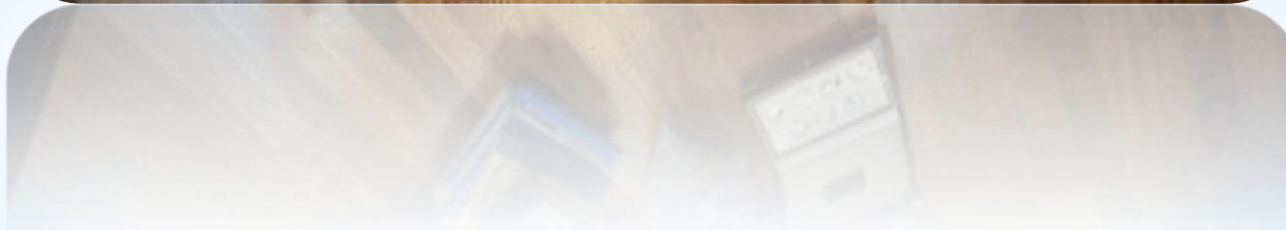

2.3 ОБШУК

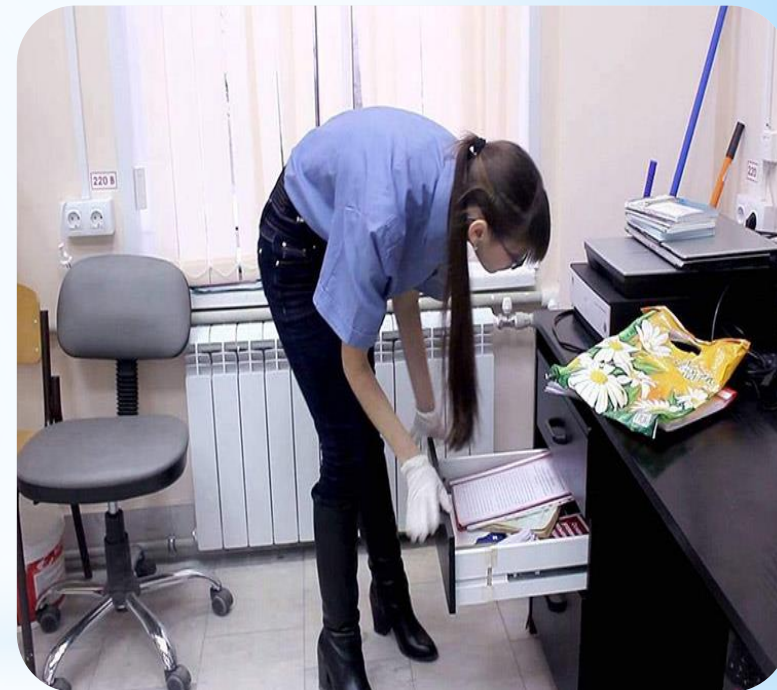
(ст.ст. 233-236, 615 КПК України)

ОБШУК

слідча (розшукова) дія примусового характеру, яка полягає у цілеспрямованому обстеженні приміщень, будівель та ділянок місцевості, що перебувають у власності особи, якої проводиться обшук, членів його родини або організації чи установи

МЕТА

- виявлення та фіксація відомостей про обставини вчинення кримінального правопорушення
- встановлення місцезнаходження розшукуваних осіб
- відшкодування зняття кримінального правопорушення або майна, яке було здобуте в результаті його вчинення
- забезпечення цивільного позову
- виявлення об'єктів заборонених до обігу на території України, на придбання яких необхідний дозвіл (отрута, зброя, наркотичні, вибухові чи радіоактивні речовини) (Про обіг в Україні наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів: Закон України від 02.03.2015 № 222-VIII)
- незаконне виготовлення алкогольних напоїв, тютюнових виробів або інших підакцизних товарів (ст. 204 КК України)
- виготовлення підроблених грошей, державних цінних паперів чи білетів державної лотереї (ст. 199 КК України)

ПІДСТАВА (фактична)

наявність достатніх даних, що засвідчують, що в певному місці чи особи знаходяться предмети, що мають значення для кримінального провадження

ПІДСТАВА (юридична)

на підставі ухвали слідчого судді місцевого загального суду, в межах територіальної юрисдикції якого знаходиться орган досудового розслідування, а у кримінальних провадженнях щодо злочинів, віднесених до підсудності Вищого антикорупційного суду, - на підставі ухвали слідчого судді Вищого антикорупційного суду (ч. 2 ст. 234 КПК України)

ЖИТЛО

будь-яке приміщення,
яке знаходиться у постійному чи тимчасовому
володінні особи, незалежно від його призначення і
правового статусу, та пристосоване для постійного
або тимчасового проживання в нього фізичних осіб, а
також всі складові частини такого приміщення
(ч. 3 ст. 233 КПК України)

Не є житлом
приміщення, спеціально
призначені для утримання осіб,
права яких обмежені за законом
(ч. 2 ст. 233 КПК України)

Інше володіння особи –
транспортний засіб, земельна
ділянка, гараж, інші будівлі чи
приміщення побутового,
службового, господарського,
виробничого та іншого
призначення тощо, які знаходяться
у володінні особи
(ч. 2 ст. 233 КПК України)

Відповідно до положень ст.ст. 397, 398 ЦК України володільцем чужого майна є особа, яка фактично тримає його у себе.

Право володіння чужим майном може належати одночасно двом або більше особам.

САДИБА -

земельна ділянка разом з розташованими на ній
житловим будинком,
господарсько-побутовими будівлями,
наземними і підземними комунікаціями,
багаторічними насадженнями
(ст. 381 ЦК України)

У садибі головною річчю є житловий будинок, а інші складові елементи є його приналежністю (ст. 186 ЦК України).

ПРОНИКНЕННЯ ДО ЖИТЛА

Ніхто не має права проникнути до житла чи іншого володіння особи з будь-якою метою, інакше як лише за добровільною згодою особи, яка ними володіє, або на підставі ухвали слідчого судді, крім випадків визначених ч. 3 ст. 233 КПК України

Слідчий, дізнавач, прокурор має право до постановлення ухвали слідчого судді увійти до житла чи іншого володіння особи лише у невідкладних випадках:

- врятуванням життя людей та майна
- з безпосереднім переслідуванням осіб, які підозрюються у вчиненні злочину (ч. 3 ст. 233 КПК України)

У такому випадку прокурор, слідчий, дізнавач за погодженням із прокурором зобов'язаний невідкладно після здійснення таких дій звернутися з клопотанням про проведення обшуку до слідчого судді. Слідчий суддя розглядає таке клопотання згідно з вимогами ст. 234 КПК України, перевіряючи, крім іншого, чи дійсно були наявні підстави для проникнення до житла чи іншого володіння особи без ухвали слідчого судді.

Якщо прокурор відмовиться погодити клопотання слідчого, дізнавача про обшук або слідчий суддя відмовить у задоволенні клопотання про обшук, встановлені внаслідок такого обшуку докази є недопустимими, а отримана інформація підлягає знищенню в порядку, передбаченому ст. 255 КПК України

ВИМОГИ (процесуальна форма)

- наявність юридичної підстави

ухвала слідчого судді (згідно з ч. 3 ст. 235 КПК України виготовляється 2 копії ухвали, які чітко позначаються як копії)

- повинен відбуватися в час, коли заподіюється найменша шкода звичайним заняттям особи, яка ними володіє, якщо тільки слідчий, прокурор не вважає, що виконання такої умови може істотно зашкодити меті обшуку
- пред'явлення ухвали особі і роз'яснення прав і обов'язків всім присутнім, а також обов'язковість видачі предметів і документів та вказати місце, де переховується злочинець
- забезпечення присутності не менше двох незаінтересованих осіб (понятих)
 - в обов'язковому порядку фіксується за допомогою аудіо- та відеозапису
- особи, у присутності яких здійснюється обшук, при проведенні цієї слідчої (розшукової) дії мають право робити заяви, що підлягають занесенню до протоколу обшуку

Обшук житла чи іншого володіння особи покладається особисто на слідчого чи прокурора.

Слідчий, прокурор для участі в обшуку мають право запросити спеціалістів.

У разі відсутності осіб у житлі чи іншому володінні копія ухвали повинна бути залишена на видному місці у житлі чи іншому володінні особи.

При цьому слідчий, прокурор зобов'язаний забезпечити схоронність майна, що знаходиться у житлі чи іншому володінні особи, та неможливість доступу до нього сторонніх осіб (ч. 4 ст. 236 КПК України).

Другий примірник протоколу обшуку разом із доданим до нього дописом вилучених документів та тимчасово вилучених речей (за наявності) вручається особі, у якої проведено обшук, в разі її відсутності – повнолітньому члену її сім'ї або його представникові (ч. 9 ст. 236 КПК України).

Слідчий, прокурор під час проведення обшуку має право відкривати закриті приміщення, сховища, речі, долати системи логічного захисту, якщо особа, присутня при обшуку, відмовляється їх відкрити чи зняти (деактивувати) систему логічного захисту або обшук здійснюється за відсутності осіб, зазначених у ч. 3 ст. 236 КПК України

При обшуку слідчий, прокурор має право проводити вимірювання, фотографування, звуко- чи відеозапис, складати плани і схеми, виготовляти графічні зображення обшуканого житла чи іншого володіння особи чи окремих речей, виготовляти відбитки та зліпки, оглядати і вилучати документи, тимчасово вилучати речі, які мають значення для кримінального провадження.

Предмети, які вилучені законом з обігу, підлягають вилученню незалежно від їх відношення до кримінального провадження.

Вилучені речі та документи, які не входять до переліку, щодо якого прямо надано дозвіл на відшукання в ухвалі про дозвіл на проведення обшуку, та не відносяться до предметів, які вилучені законом з обігу, вважаються тимчасово вилученим майном.

(ч. 7 ст. 236 КПК України)

Слідчий, прокурор не має права заборонити учасникам обшуку користуватися правовою допомогою адвоката або представника.

Слідчий, прокурор зобов'язаний допустити такого адвоката або представника до обшуку на будь-якому етапі його проведення.

Неявка адвоката, представника для участі у проведенні обшуку особи протягом трьох годин не перешкоджає проведенню обшуку.

Хід і результати особистого обшуку підлягають обов'язковій фіксації у відповідному протоколі.

2.3.2. ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ ОБШУКУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

При проведенні обшуку житла чи іншого володіння особи,
обшуку особи,
якщо залучення понятих є об'єктивно неможливим або
пов'язано з потенційною небезпекою
для їхнього життя чи здоров'я,
проводяться без залучення понятих.

У такому разі хід і результати проведення обшуку житла чи
іншого володіння особи, обшуку особи в обов'язковому
порядку фіксуються доступними технічними засобами
шляхом здійснення безперервного відеозапису.

(п. 1 ч. 1 ст. 615 КПК України)

Відповідно до вимог
п. 5 ст. 236 КПК України,
за рішенням слідчого чи прокурора
може бути проведено обшук осіб,
які перебувають в житлі чи іншому
володінні,
якщо є достатні підстави вважати,
що вони переховують при собі
предмети або документи,
які мають значення для
кримінального провадження

2.3.3. ОБШУК ОСОБИ

➤ здійснюються уповноваженими службовими особами – слідчим, прокурором

➤ з обов'язковою участю не менше двох незаінтересованих осіб (понятих), незалежно від застосування технічних засобів фіксації

➤ здійснюється особами тієї самої статті у присутності адвоката, представника на вимогу такої особи

➤ може бути тимчасово вилучено майно затриманої особи

Хід і результати особистого обшуку підлягають обов'язковій фіксації у відповідному протоколі.

Документи

Клопотання слідчого погоджене з прокурором або
клопотання прокурора
(ч. 3 ст. 233 КПК України)

Ухвала слідчого судді (виготовляються дві копії ухвали, які чітко
позначаються як копії)
(ч. 3 ст. 235 КПК України)

Протокол – 2 примірника
(ст.ст. 104-107 КПК України)

На ухвалу слідчого судді може бути подана апеляційна скарга протягом 5-ти днів з дня її оголошення (п. 3 ч. 2 ст. 395 КПК України).